Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002089

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волков Костянтин Миколайович
2. Kostyantyn Volkov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3427-5358

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія особистості: генеза, здоров'я, безпека

Дата захисту: 14-07-2026

Спеціальність за освітою: магістр психології, викладач психології

Місце роботи здобувача: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13638

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21.61

Тема дисертації:

1. Емоційна резистентність у травматичних переживаннях свідка війни

2. Emotional Resistance in the Traumatic Experiences of a War Witness

Реферат/анотація:

1. У дисертаційній роботі обґрунтовано структурно-функціональну організацію емоційної резистентності осіб юнацького віку в травматичних переживаннях свідка війни. Робота складається з вступу, трьох розділів, списку використаних джерел, висновків і додатків. Конкретизовано розуміння емоційної резистентності як складного інтегративного психологічного феномену, який формується у процесі онтогенезу як результат взаємодії біологічних, психологічних і соціальних чинників та виявляється у здатності особистості зберігати відносну емоційну стабільність і керованість поведінки в умовах емоційного напруження, стресу або травматичного впливу. Розроблено теоретичну модель структурної організації емоційної резистентності в переживанні травми війни, яка включає чотири взаємопов'язані компоненти: компонент ранньої травматизації, компонент когнітивної реальності, ресурсно-регуляційний та соціально-адаптаційний компоненти. Обґрунтовано програму емпіричного дослідження емоційної резистентності в переживанні травми війни студентською молоддю та послідовність її поетапної реалізації. Представлено опис результатів емпірико-діагностичного вивчення емоційної резистентності в переживання травми війни її свідками

юнацького віку, диференційованих за рівнем прояву стресостійкості. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: вперше емпірично виокремлено та описано психологічні ефекти інтеграції та мобілізації ресурсів як якісно різні способи функціонування емоційної резистентності в умовах переживання травми свідка війни, що відрізняються характером регуляторних механізмів, роллю когнітивної реальності та специфікою соціально-адаптаційних процесів у осіб юнацького віку; поглиблено теоретичне розуміння феномену травми свідка війни як специфічного різновиду психотравматичного досвіду, що формується в умовах пролонгованої воєнної загрози, має хронічний характер і переживається без безпосередньої участі в бойових діях, але за умови постійної включеності в ситуацію небезпеки, моральної напруги та екзистенційної невизначеності; доповнено уявлення про емоційну резистентність шляхом її розгляду як структурно організованої динамічної системи, що інтегрує когнітивну реальність, ресурсно-регуляційні механізми, соціально-адаптаційні процеси та компонент ранньої травматизації, а не зводиться до окремих регуляторних характеристик або стабільної особистісної риси; набули подальшого розвитку положення про роль раннього травматичного досвіду в адаптації особистості, зокрема показано, що у структурі емоційної резистентності він виконує не лінійно-детермінуючу, а латентну, модулюючу функцію, по-різному інтегруючись у систему емоційної регуляції залежно від конфігурації емоційної резистентності та рівня стресостійкості; наукові підходи до психопрофілактичної та психокорекційної роботи зі студентською молоддю — свідками війни, обґрунтовано можливість диференційованого психологічного впливу з урахуванням структурно-функціональних конфігурацій емоційної резистентності, що дозволяє визначати адресні психологічні мішені підтримки в умовах пролонгованого воєнного стресу. Практичне значення дисертаційного дослідження визначається можливістю практичного застосування отриманих результатів, зокрема розроблена структурно-функціональна модель емоційної резистентності є теоретико-практичним орієнтиром для психологічної оцінки особливостей переживання травми свідка війни у студентської молоді. Її використання дозволяє аналізувати різні конфігурації емоційної резистентності, пов'язані як з адаптивними, так і з ризикогенними способами реагування в умовах пролонгованого воєнного стресу; виокремлені психологічні ефекти інтеграції та мобілізації ресурсів мають прикладне значення для диференціації психопрофілактичних і психокорекційних втручань, оскільки дозволяють визначати адресні психологічні мішені підтримки залежно від структури емоційної резистентності та рівня стресостійкості осіб юнацького віку; отримані результати можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти під час викладання дисциплін психологічного спрямування, а також у системі підвищення кваліфікації практичних психологів, які працюють із наслідками воєнної травматизації цивільного населення. Дисертаційна робота містить перспективи подальшого вивчення проблеми. Отримані узагальнення створюють концептуальне підґрунтя для подальшого вивчення емоційної резистентності у віковому та соціально-статусному вимірах, а також для розроблення і впровадження психологічних інтервенцій, спрямованих на підтримку психічного здоров'я свідків війни різних вікових і соціальних груп. Ключові слова: емоційна резистентність, стресостійкість, резильєнтність, посттравматичний стресовий розлад, ранній травматичний досвід, когнітивна реальність, ресурсно-регуляційна рівновага, соціально-адаптаційна підтримка, травма свідка війни, студентська молодь в умовах війни.

2. The dissertation substantiates the structural and functional organization of emotional resistance in young people within the traumatic experiences of witnessing war. The dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices. Emotional resistance is specified as a complex integrative psychological phenomenon that develops in ontogenesis as a result of the interaction of biological, psychological, and social factors and manifests in the individual's ability to maintain relative emotional stability and behavioral controllability under emotional tension, stress, or traumatic influence. The psychological discourse on war trauma—from biomedical and psychoanalytic models to contemporary interdisciplinary concepts—highlights key coordinates of its methodological interpretation. War trauma is regarded as a socially and situationally determined phenomenon that arises from exposure to extreme, threatening, or violent events and leads to stable changes in emotional, cognitive, behavioral, and somatic domains of personality functioning. War-related traumatization is characterized by the combination of acute and chronic forms of stress, a high risk of

retraumatization, and the development of maladaptive and deviant behavioral patterns that shape transgenerational emotional patterns of identity disturbances, increased anxiety, and dysfunctions in social scenarios, among others. A theoretical model of the structural organization of emotional resistance in experiencing war trauma is developed, comprising four interrelated components: the early traumatization component, the cognitive reality component, the resource–regulatory component, and the social–adaptive component. An empirical research program for studying emotional resistance in experiencing war trauma among student youth is substantiated, along with the sequence of its staged implementation. The scientific novelty of the findings is as follows: the integration effect and the resource mobilization effect are empirically identified and described for the first time as qualitatively different modes of emotional resistance functioning in war-witness trauma; the theoretical understanding of war-witness trauma is deepened as a specific type of psychotraumatic experience formed under prolonged military threat, chronic in nature, and experienced without direct participation in combat but with persistent involvement in danger, moral strain, and existential uncertainty; the concept of emotional resistance is expanded by conceptualizing it as a structurally organized dynamic system integrating cognitive reality, resource–regulatory mechanisms, social–adaptive processes, and early traumatization rather than reducing it to isolated regulatory characteristics or a stable trait; the role of early traumatic experience in adaptation is further developed by demonstrating its latent, modulatory (rather than linearly determinative) function within emotional regulation; approaches to psychoprophylactic and psychocorrective work with student youth—war witnesses—are substantiated through the possibility of differentiated psychological impact based on structural-functional configurations of emotional resistance, enabling the identification of targeted support mechanisms under prolonged wartime stress. The practical significance of the dissertation is determined by the applicability of the developed structural-functional model of emotional resistance as a theoretical and practical reference for psychological assessment of the experience of war-witness trauma among student youth. Its use enables the analysis of different configurations of emotional resistance associated with both adaptive and risk-generating modes of responding under prolonged wartime stress. The identified integration and resource mobilization effects are applicable to differentiating psychoprophylactic and psychocorrective interventions, as they allow targeted support mechanisms to be determined depending on the structure of emotional resistance and the level of stress resistance in young adults. The results may be used in the educational process of higher education institutions in teaching psychology-related disciplines and in professional development programs for practicing psychologists working with the consequences of war-related traumatization of the civilian population. The dissertation outlines prospects for further research. The findings provide a conceptual basis for future studies of emotional resistance across age and socio-status dimensions and for the development and implementation of psychological interventions aimed at supporting the mental health of war witnesses across different age and social groups. Keywords: emotional resistance, stress resistance, resilience, posttraumatic stress disorder, early traumatic experience, cognitive reality, resource–regulatory balance, social–adaptive support, war-witness trauma, student youth in wartime.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Волков К.М. (2023). Травматичний досвід: історична експлікація вивчення в психології. Психологічні перспективи. Вип. 41. 55-73 ;

https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/article/view/851/641

- Волков К.М. (2024). Дитячий досвід у реальності посттравматичних когніцій свідка війни. Габітус. 2024. Вип. 57. 195-200 ; https://doi.org/10.32782/2663-5208.2 024.57.32
- Волков К.М. (2025). Емоційна резистентність в переживанні травми свідка війни. Психологічне консультування та психотерапія. (23), 54–63. https://doi.org/10.26565/2410-1249-2025-23-08
- Virna Zh., Lazko A.M., Volkov K.M. (2024). Prosocial stress resistance trends of Ukrainian students under the martial law. Youth Voice Journal. Vol. 14. ISBN (ONLINE): 2056-2969; https://www.rj4allpublications.com/product/prosocial-stress-resistance-trends/
- Волков К., Вірна Ж. (2022). Феномен емоційної резистентності в дискурсі психоаналітичного знання. Current aspects of the development of science and technology : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2022. 223-236 ; [електрон. ресурс] ; https://docs.google.com/viewer?docex=1&url=https://www.eo.kiev.ua/resources/zmist/mono10/mono2022_10.
- Волков К.М. (2023). Копінг-поведінка як психологічний ресурс переживання важкої життєвої ситуації. Психологія ревіталізації: вікові та педагогічні виміри : монографія ; за заг. ред. Я. Гошовського. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки. 421-434. ISBN 978-617-8279-11-0
- Волков К.М. (2025). Компенсаційні наслідки емоційних переживань свідків війни. Конструктивне розгортання життєвого та професійного шляху особистості: самозбереження, компенсація та реабілітація особистості у віковому та клінічному ракурсі [Текст] : кол. моногр. / Ж. Вірна, Н. Коструба, Ю. Паскевська [та ін.] ; за заг. ред. Ж. Вірної. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М. 158-168. ISBN 978-617-8279-66-0
- Волков К. (2022). Тенденції концептуалізації бойової травми в українській психології. Третій рівень освіти: становлення та тенденції : мат. VI Міжнар. наук.-практ. конференції, с. Світязь Шацького району Волинської області. Львів – Торунь : Liha-Pres. 27-31 ; http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/163/2221/5355-1
- Волков К. (2022). Невроз і травматичні переживання людини: конфігурації взаємопрояву. Соціальна адаптація особистості в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога : мат. IX наук.-практ. інтернет-конференції. Луцьк ; [електрон. ресурс] : https://www.inforum.in.ua/conferences/28/95/754
- Волков К.М. (2024). Емоційна симптоматика реальної травматизації свідків війни. Чотирнадцяті Сіверянські соціально-психологічні читання: мат. Міжнар. наук. конференції / за наук. ред. О. Ю. Дроздова. Т.1. Психологія. Чернігів: НУЧК імені Т.Г. Шевченка. 15-18. https://drive.google.com/file/d/1nLNWiY5tKC7CTviyOdqYhuYqO-Z-cCkO/view
- Волков К.М. (2024). Життєва ситуація: сприйняття та переживання її важкості та травматичності. Perspectives of contemporary science: theory and practice : The 1st International scientific and practical conference., Lviv : SPC «Sciconf.com.ua». 515-520 ; https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/PERSPECTIVES-OF-CONTEMPORARY-SCIENCE-THEORY-AND-PRACTICE-4-6.03.24.pdf
- Волков К.М. (2024). Емоційний профіль стресостійкості студентської молоді в умовах воєнного стану. Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції). Львів – Торунь : Liha-Pres. 49-53. https://doi.org/10.36059/978-966-397-393-7-12 ; http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/274/8440/18945-1
- Волков К.М. (2025). Стійкість і трансформація в системі соціалізації особистості. Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В. 55-56 ; http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9172/Aktualni-problemy-psykholohii-osobystosti-ta-mizhosobystisnykh-vzaiemyn-17-2025.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Волков К.М. (2023). Травма в ракурсі асоціальної поведінки. Психогенеза особистості: норма і девіація : збірник наукових статей і тез. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М. 85-89.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вірна Жанна Петрівна

2. Zhanna P. Virna

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8134-2691

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маслюк Андрій Миколайович

2. Andrii M. Maslyuk

Кваліфікація: д. психол. н., с.н.с., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0530-9969

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шкарлатюк Катерина Іванівна

2. Kateryna Shkarlatiuk

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0855-5003

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Луцький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05477296

Місцезнаходження: вул. Львівська, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 02vn54r74

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малімон Людмила Яківна

2. Liudmyla Malimon

Кваліфікація: к.психол.н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2964-6580

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванашко Оксана Євгенівна

2. Oksana Ivanashko

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9808-776X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Гошовський Ярослав Олександрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Гошовський Ярослав Олександрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Вірна Жанна Петрівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна